

JUSTITICIA SOCIAL

PREU:
15 CTS.

L'Estatut té al seu favor quelcom més de 251 vots. Té el vot de tot un poble.

ORGAN DE LA UNIÓ SOCIALISTA DE CATALUNYA

Defensa de la República **MARXA ENRERA**

La República s'ha defensat malament. Va cometre l'error inicial de no anorrear els servents de la monarquia, de no desarrelar el poder facciós, econòmic, de les classes paràsites que sota la monarquia foren omnipotents i inescrupoloses. I va reincidir en l'error inicial posant-se guant blanc en el tracte contra els reaccionaris, i guant de ferro contra els extremistes d'esquerra. I l'ha enfortit en no resoldre d'una empena i a fons problemes urgents i fàcils en un principi.

El problema burocràtic, el problema de la justícia, el de la policia, el de la guàrdia civil, el de l'església, el de l'escola confessional.

Els problemes essencials de l'estructuració del nou estat (Estatut de Catalunya, autonomia municipal), del règim fiscal, del règim de despeses, de la política agrària, de la política social, de l'atur forçós.

I el problema psicològic de l'ordre públic, car el Govern republicà no ha comprès que uns milions de pessetes gastats en treball són millor garantia d'ordre que uns milions esmerçats en guàrdies d'assalt i en ametralladores i canons per a ús urbà.

En el començament, una revolució essencialment política té via lliure. El que fa d'una embranzida, resta, car l'enemic, aterrat pel cop sofer, no reacciona ni saboteja. Per això hem vist que en els dos primers mesos de República va fer-se més obra revolucionària que en tots els que seguiren, no obstant comptar-hi en l'haver d'aquest la Constitució.

No es va anar més enllà per l'estultícia de bona part del Govern provisional.

Continguda l'empena revolucionària, la reacció es redreça i, avui, poc més d'un any de proclamada la República, es manifesta en tots sentits i amb audàcia creixent.

Cal defensar la República. I defensar-la retornant a l'energia executiva dels primers mesos.

Aprovant ràpidament l'Estatut de Catalunya i la llei agrària.

Aprovant les lleis obreres preparades (especialment la de control obrer), la llei d'autonomia municipal, la llei electoral amb rigorós vot secret.

Reorganitzant a fons la justícia, la burocràcia, la policia.

Combatent l'atur forçós mitjançant mesures contra els capitalistes sabotejadors, els propietaris antisocials, i emprèntits a càrrec dels benestants per a la construcció d'escoles, d'obres agràries, d'higienització de les ciutats i d'humanització de les cases proletàries.

Castigant almenys amb la mateixa energia que els extremistes d'esquerra, els extremistes de dreta, moltíssim més perillosos.

I aixecant així l'esperit popular, avui certament decaigut, decebut, per la tortura de la crisi i les contradiccions colpidores del Govern i dels seus òrgans.

La millor defensa de la República no és el màuser, ni ho són les lleis d'excepció. Res no la faria tan inexpugnable, incommovible, com la continuïtat de l'obra revolucionària i la satisfacció interior del poble.

Al mateix dia i en la mateixa Gaceta han estat dictades pel Govern de la República dues disposicions que, si bé pertanyen a camps molt distints i emanen de ministeris ben diferenciats, és de notar en una i altra una tendència regressiva, una significació reaccionària, molt significatives, en els moments presents i prou per a alarmar l'observador imparcial.

La primera ha estat dictada en matèria de lloguers. El Decret d'Inquilinat, que en el substancial ha vingut essent reproduït pels governs monàrquics, ha derivat suara per la disposició de l'Albornoz en un proteccionisme per als propietaris,

ALBERT DE QUINTANA

Després d'unes terribles setmanes lluitant amb la mort, el cos abaltit per les fiblades del mal que anava consumint de pressa la vigoria d'una complexió robusta, despert l'esperit i afuats els sentits, com sotjant la imminència del fatal enemic invisible, l'Albert de Quintana, el vell camarada dels anys d'adolescència i bon amic de la U. S. C., ha caigut, com qui diu, a la mateixa trinxera del combat.

Nosaltres hem viscut l'angoixa d'aquestes setmanes, quan, malgrat la fortitud moral de l'amic, veïem com l'il·lustre malalt anava prenent consciència que els metges no trobarien remei per al seu mal, que les seves hores eren comptades. I endeïnàvem l'íntima tragèdia d'aper a no deixar traslluir l'intenquell noble esperit, esforçant-se sa desolació i fent el cor fort, per a no fer més greu el dolor del pare i de l'esposa, nit i dia a l'espona del llit.

Polític generós, escriptor impecable, advocat dignificador de la toga, orador perfecte, cavaller de l'ideal, esperit abocat a totes les inquietuds humanes, l'Albert de Quintana desapareix en plena joventut, a l'hora que el seu talent podia esmerçar-se amb la major eficàcia al servei de les il·lusions de tota una vida.

La minoria catalana perd amb ell un dels seus homes més prestigiosos i de més afinada sensibilitat política, la República un dels seus millors servidors

els "pobres propietaris" als quals tan cordialment odiava fins fa poc el propi Albornoz.

L'any 1920, el Govern Bugallal, comprenent la necessitat ineludible d'una mesura que posés fre a l'ambició desmesurada dels propietaris, donava el primitiu Decret de Lloguers, aleshores molt ben rebut. I amb pròrrogues i lleus modificacions per a afavorir el capital, anava perllongant-se la vigència del Decret. Vingué la República i en desembre del 1931 va restablir gairebé textualment el primitiu Decret, tornant als llogaters la perduda facultat de demanar la revisió dels lloguers abusius quan feia més d'un any que s'estaven a la casa, facultat que en els propis termes donava el Decret Bugallal i que l'any 1925 recollia el ministre d'en Primo, Ponte i Escartín.

Res de nou no comportava la disposició de la República. Mes com sigui que les revisions avui dia eren factibles per la major cultura del poble, que abans no en feia ús, i per la major confiança en els tribunals de Justícia, les cambres de la Propietat de tot Espanya s'aixecaren com un sol home, clamant i gemegant, rasgant-se les vestidures, dient a tort i a dret que perdien diners amb el negoci de les cases.

Dues disposicions aclaratòries ha dictat el ministeri de Justícia: la primera, 11 de març, més per enterbolir que no pas per aclarir. La segona, 16 de juny (Gaceta del 18), per arrodonir el confusionisme creat. I ha vingut a dir el Govern de la República el que no hauria gosat fer cap dels Governos ultrai Catalunya un dels seus primers ciutadans.

El grup parlamentari de la U. S. C., tan bon punt fou coneguda la nova—no per ésser prevista menys dolorosa—del traspàs del company, trameté a la família i a la ciutat de Girona sentits testimonis de condol, i delegà un dels companys per a assistir a Madrid al trasllat de les despulles.

JUSTICIA SOCIAL, en recordar avui les mostres de nobilíssima amistat rebudes de l'Albert de Quintana, expressa a la família de l'amic perdut, particularment al pare i a la muller, la part vivíssima que pren en el seu dol.

conservadors que havíem patit: i és que en les sentències, els jutges hauran de tenir en compte el benefici o renda que correspon als propietaris, l'augment de contribucions i impostos, les despeses de conservació de les finques.

Abans es resolvia aquesta qüestió molt més fàcilment: l'augment de contribucions i impostos era repartit a proporció entre els llogaters; ara, el Ministeri es preocupa paternalment que el propietari tingui assegurada la renda: l'automatisme de la llei li fa por, i no es recorda de les brutalitats i abusos de tota mena comesos pels propietaris en temps no gaire llunyans.

La segona disposició a què es refereixen aquestes consideracions, emanada del ministeri de la Guerra, crea una Comissió per a harmonitzar les lleis vigents de Justícia militar amb les dictades per la República. Amb tota seguretat ha recordat l'actual ministre de la Guerra les promeses fetes l'onze de maig del 1931, des de la Gaceta, en ésser reduïda la jurisdicció dels tribunals de Guerra als fets essencialment militars per raó de la matèria delictiva, prescindint del lloc d'execució i de la persona. El fur quedava reduït als naturals límits de l'esfera d'aplicació del Codi de Justícia militar quedava molt minvada. Tot i que el Decret referit havia meregut ratificació com a llei, tot i que alguns delictes (injúries a l'exèrcit i forces assimilades, comeses per mitjà de l'impremta, etc.) havien estat exclosos del fur militar, atribuïts als tribunals ordinaris, al Jurat, era necessària, però, a l'entendre de l'Azaña, una Comissió que estudiés, la manera de portar a la pràctica això tan senzill i que cap preparació no necessita.

Influència de les dretes? Maniobres reaccionàries? Si en el primer cas es protegeix el capital, la segona disposició té cura de perllongar un fur arbitrari, una casta que creïem esborrada i reduïda al no-res.

Sembla com si els governants de la República s'haguessin donat compte que han arribat al límit de concessions i inicien ara la davallada. ¿Som al capdamunt i retrocedim? No estaria de més advertir que hi ha tot un poble que vigila. I que no som a Xile, precisament.

PERE MATEO

Les adreces de les Seccions de la U. S. C. de Barcelona

Per a coneixement de tots els nostres afiliats i simpatitzants, publiquem a continuació les adreces de les Seccions barcelonines de la U. S. C.:

- Districte I: Alt de Sant Pere, 29 (provisional).
- Districte II: Av. Francesc Layret, 101.
- Districte III: La Noguera, 12.
- Districte IV: Alt de Sant Pere, 29.
- Districte V: Ronda de Sant Antoni, 100.
- Districte VI: Ronda de Sant Antoni, 100.
- Districte VII: Av. Francesc Layret, 101 (provisional).
- Districte VIII: Montseny, 35.
- Secció I del Districte IX: Clot, 32.
- Secció II del Districte IX: Rambla Volart, 75.
- Secció III del Districte IX: Sampere i Miquel, 2.
- Secció I del Districte X: Clot, 32.
- Secció II del Districte X: Passeig del Triomf, 12.

LA SETMANA POLITICA

L'ànima assassina del feixisme

Gairebé coincidint amb la prohibició governamental dels mitings antifeixistes organitzats per la Unió Catalanista de Catalunya, el feixisme italià cometé dos nous crims monstruosos: afusellà per l'espatlla dos suposats anarquistes, els quals foren responsables del delictes de "pensar en un atemptat" contra Mussolini.

En el paradís italià el pensament, la intenció es castiguen amb la mort. I en el món capitalista cap veu no protesta. I en el Vaticà, refugi del Vicari de Jesús, resen, hipòcritament, uns quants parenostres per les ànimes dels condemnats!

Va parlar-se una vegada del cordó sanitari contra Rússia. I per alguns anys va haver-hi cordó sanitari. Tanmateix, a Rússia, tot un poble se sotmetia a heroiques privacions i sofrències, encisat en la creació d'un ordre social més just, d'una civilització més humana.

Ningú no parla d'un cordó sanitari, no, contra Itàlia, sinó contra l'assassí Mussolini i els seus botxins. I a Itàlia, Mussolini no somia en crear una civilització més humana, un ordre social més just, ans bé delinqueix; esclavitza, per a perpetuar les més punyents injustícies i ressuscitar tenebrositats medievals.

¿No és ja hora d'un redreçament de la democràcia occidental? ¿No és ja un deure de consciència isolar els bandits que saquegen Itàlia, amb la complicitat d'un rei digne de dir-se Borbó, i són el deshonor del gènere humà?

El feixisme no és una teoria, una doctrina, un ideal. És l'explosió de l'animalisme primari, la superació dels vicis agònics i psicològics d'una humanitat treballada per la superstició, l'egoisme i el trogloditisme. El feixisme no ofereix cap possibilitat constructiva. És una amenaça permanent, una promesa segura de guerra si no és anihilat, promptament, pel poble italià i el refús clar, categòric, de la consciència universal.

La guerra al feixisme és necessària, i és un deure que obliga tots els homes honorats.

Els radicals i l'Estatut

Molts ciutadans varen entusiasmar-se amb els discursos foscos, insincers, de Lerroux. Però, nosaltres, no. Nosaltres varem dir que Lerroux era el Lerroux de sempre, i que el lerrouxisme és, encara, pitjor que Lerroux.

Els fets ens donen la raó. Malauradament!

En la sessió de la setmana passada, l'enemic implacable de l'Estatut fou la minoria radical. La paraula enverinada, fou de la minoria radical. El gest ofensiu, provocador, fou de la minoria radical. I les esmenes obstruccionistes, humiliants, foren de la minoria radical.

Lerrouxisme, després de la

sessió lamentable d'aquell dia, és sinònim d'imperialisme. I d'imperialisme a la manera de Royo Villanova, d'Alba, de Melquiades Alvarez. I sota la capa protectora i crematística de March.

Cal, doncs, que comencem a pensar si un representant del lerrouxisme barceloní pot formar part del govern de Catalunya, i si la minoria de regidors lerrouxistes ha de continuar compartint el govern de la ciutat amb la Unió Socialista de Catalunya i l'Esquerra Republicana de Catalunya.

Insolència clerical

Insolència clerical

Un bisbe va signar una pas-

toral indigna. Va malparlar de la República. Va ofendre les llars emancipades dels prejudicis religiosos. Per castigar les seves procacitats, el Govern li ha retingut el sou.

El càstig no correspon al delictes.

Per molt menys centenars de ciutadans estan privats de llibertat.

I ciutadans que la necessiten i la mereixen més que el senyor bisbe, car darrera ells hi ha famílies que pateixen fam, i davant ells un ideal humà.

Es cosa curiosa que vulguin ésser campions de la família individus que han començat per renegar de la pròpia i refusarse a constituir-ne una pel seu

compte. Si el matrimoni civil és un concubinat, ¿com qualificarem els bisbes que no es casen de cap manera, trencant lleis divines i naturals? Neguem autoritat moral als individus que renuncien al deure gloriós i feixuc de crear una família, d'oferir a la humanitat noves generacions, noves possibilitats de formes superiors de civilització.

I sostenim que aquests individus egoistes i mancats, quan agraven llars honorades i lliures, han d'ésser castigats durament, per judicar el que ignoren i pel crim d'esterilitat voluntària.

Mal fos el papa!

J. COMORERA

UNITAT SINDICAL

per CARLES CARQUÉS

VI

«La Internacional Sindical Roja es fundà en un moment en què semblava que podíem fer una bretxa en el front unificat amb un atac de fons i conquerir ràpidament els sindicats...»

(Discurs de Zinoviev, 1924)

Llegiu bé les paraules de Zinoviev, dites el mes de juliol de l'any 1924 en el V Congrés de la Internacional Comunista. Representen per a nosaltres la síntesi de la nova ètica neomarxista, que havia de commoure el proletariat organitzat i portar en els seus rengles la metzina d'una moral amb eixamples.

Zinoviev parlà d'un front enemic en el qual es volia obrir una bretxa amb un atac de fons. L'atac s'iniciava l'any 1920 amb la fundació de la I. S. R. De bell antuvi hom podria creure que aquest enemic ha d'ésser el capitalisme, si no es confessés explícitament que es persegueix la conquesta ràpida dels sindicats.

¿Per què lluitar contra el capitalisme internacional, ajudant i sollicitant l'ajut de totes les organitzacions proletàries del món? Zinoviev i els que aquest líder representava se n'haurien donat vergonya. En canvi, atacar a fons i apoderar-se d'aquelles organitzacions després de lluites acarnissades, això era feina revolucionària! Que hi feia que dels sindicats només en quedés l'esquelet! La qüestió era que portessin enganxada l'etiqueta comunista.

Però com que els morts que Moscou matava amb l'espasa de Zinoviev gaudien d'una salut excellent a desgrat de totes les estocades, aquest mestre d'esgrima estudià nous procediments i un cop els hagué trobat en donà lliçons als seus aprofitats alumnes. No sense haver confessat prèviament el fracàs de les antigues bottes. Seguim escoltant-lo en aquest discurs històric del 1924:

«... Això passava en l'època en què creïem conquerir la majoria dels obrers en poc temps. Ja sabem que després el moviment disminuí en intensitat; tots els problemes, totes les dificultats tàctiques de la Internacional comunista durant aquests cinc anys tenen llur origen en aque-

lla minva. La socialdemocràcia s'ha consolidat en general i també dintre els sindicats. Ara l'hem de combatre amb uns mitjans més lents i més dissimulats. Heus ací en el que consisteix la novetat de la situació que no voleu comprendre...»

Ja veieu si el joc era senzill. Equivalia a dir: «No hem pogut destruir aquests traïdors reformistes amb una guerra fratricida. Ni la calúnnia, ni les veritats amagades, ni els fingiments, ni les trompades han fet caure malalt i morir el sindicalisme anterior a la nostra naixença. Doncs bé: ara serem amics, o ho farem veure. Proposarem fronts únics, parlarem d'unitat sindical, ens adreçarem a les masses dient-los que cal restar units. Si així aconseguim redreçar la gent, si obtenim que ens creguin bons minyons i no es malfiïn, els assaltarem les directives i el moviment sindical serà nostre...»

Potser, ben mirat, trobaríem que ho deia de fàcil més diàfana, per bé que amb més enginy. Si no, anem llegint el que recomanava Zinoviev:

«Volem fer ús de les nostres armes segons les exigències de la lluita de classe. I bé; aquestes exigències són tan especials actualment, que hem de provar de conservar la unitat dels sindicats i conquerir-hi la majoria, anant per viarans fora del camí normal. Abans teníem fe en un atac de front. Després n'hem vist la impossibilitat... Avui perseguiu la mateixa fi per un procediment més lent. Hem de vencer, costi el que costi... Així prepararem el terreny, anirem a trobar les masses amb el mot d'ordre d'unitat. No hem de témer res. Si els nostres enemics ens expulsen, contestarem amb una campanya general a favor de la unitat.»

Us recomano els darrers paràgrafs. «No hem de témer res.» Com si diguéssim que no teníem res a perdre anant a casa del veí, la riulla als llavis i la branqueta d'oliver a les mans, però amb l'odi al cor i amb el cervell en activitat preparant la feina d'envolupament, a tall d'aranya. No hem de témer res.

Es a dir: «El robatori que anem a cometre, l'assalt que volem realitzar no ens costaran gran cosa. Als socialdemòcrates els repugnen els procediments de violència, sobretot emprats contra proletaris d'altres tendències.» (Pla bé demostrà saber-ho Kakhiani, un dels dirigents comunistes de Geòrgia, llavors de la revolta dels patriotes georgians, que s'escaigué pel setembre de 1924. Aquest cap ortodoxe, en donar compte d'alguns detalls de la insurrecció i del perill que podien córrer uns presoners bolxevics, digué textualment: «Els menxevics han demostrat ésser febles, covards i pusil·lanimes. Han volgut fer un alçament democràtic segons els principis democràtics, i no han volgut executar cap dels nostres companys, per més que nosaltres haguem afusellat uns quants centenars de companys seus i fins i tot alguns membres de llur Comitè Central.») «No hem de témer res... I tall!

Si els nostres enemics ens expulsen, contestarem amb una campanya general a favor de la unitat. És a dir: «Allargarem la mà, donarem el bes de Judes als reformistes, però si aquests no es deixen vendre i coneixent-nos el joc ens expulsen, cridarem que són uns escissionistes, uns enemics perillosos de la unitat, i amb aquesta plataforma conquistarem les masses.»

Això era la bona doctrina comunista de temps enrera. Avui aquesta doctrina ha sofert algunes metamorfosis: els comunistes, mestres escissionistes, s'han escissionat ells mateixos en diverses branques. Però en l'any 1932 algunes d'aquestes branques tenen encara la mateixa dèria del tronç: apoderar-se del moviment sindical, dirigir-lo i subordinar-lo a la central política.

No fa gaire que *La Batalla*, fent la crítica del moviment (?) del 29 de maig, deia si fa no fa el mateix que jo havia escrit en aquestes columnes (1). Així opinava l'òrgan bloquista: «Les masses treballadores van als sindicats de la C. N. T. creient

que, efectivament, es tracta de sindicats. Però aviat es convençen que el que triomfa en llur si no són els interessos generals de la classe treballadora, econòmics en tal cas, sinó el partidisme declarat d'una minoria que dirigeix i s'imposa.»

Exacte. Però hem de saber tots que, si de bona fe volem unes organitzacions sindicals fortes i eficaces, hem de bandejar-ne les etiquetes ideològiques i cercar-hi la convergència vers unes aspiracions comunes; però de cap manera s'ha de fer una campanya sistemàtica contra la tendència llibertària — encara avui predominant en els elements directius de la C. N. T. — amb la secreta intenció d'esmicolar-la i d'instaurar al seu lloc la tendència abassegadora del B. O. C., tan política i tan perjudicial per al sindicalisme com qualsevol tendència amb fums de supremàcia.

Quant als que en el passat defensaren la política desastrosa dels Lenin, Trotzky, Zinoviev i companyia en el que es refereix al sindicalisme, convé que recapitulin els perjudicis que han ocasionat a la classe treballadora amb llurs procediments escissionistes i, abans de donar lliçons d'unitat sindical, recitin modestament un sincer *mea culpa*.

La prohibició governativa dels mitings antifeixistes

Gustosament transcrivim la següent carta adreçada al C. E. de la U. S. C.:

«Sr. President del Partit "Unió Socialista de Catalunya".

Honorable ciutadà:

La Junta directiva de l'"Ateneu República" ha pres l'acord de manifestar-vos la seva adhesió a l'acte d'exaltar la figura de Matteotti, socialista assassinat per les hordes del feixisme, i que l'autoritat governativa us va suspendre.

A l'ensem nos plau comunicar-vos afegiu la nostra protesta a les que tingueu bé a fer contra l'acte arbitrari de suspendre un acte polític, puix aquesta suspensió indica que hem entrat en un règim de feixisme disfressat, el qual caldrà posar a ratlla.

Rebeu l'afectuosa salutació dels que us desitgen visqueu molts anys per la causa de la República i del Socialisme.— Barcelona, 14 de juny de 1932.—El president, *Eduard Layret*.—El secretari, *Just Vilanova*»

(1) Núms. 7, 18 i 19 de JUSTÍCIA SOCIAL, any I, època III.

CRÈDIT I PREVISIÓ

SOCIETAT COOPERATIVA
Corts, 678, 1.º - Tel. 18871

L'objecte de la Societat és practicar la cooperació en el crèdit, l'estalvi i la previsió suprimint el lucre en aquestes activitats

Un article de l'Albert de Quintana

Un deure de Catalunya

El cas de "Justícia Social"

Com a tribut d'homenatge a l'amic desaparegut, honorem les nostres planes reproduint un article inserit a l'"Autonomista", de Girona, pel desembre de 1925, en hores difícils per a la vida del nostre periòdic, en el qual es transparenta tota la noblesa, la generositat i l'ample esperit polític de l'Albert de Quintana, tan lluny de les misèries i petites passions que prostitueixen sovint, per la falla dels homes, les més altes causes humanes. JUSTÍCIA SOCIAL féu aleshores una crida. Fora del nostre camp, ¿quantes veus varen respondre? Recordem només la de l'Albert de Quintana i la d'un altre esperit generós.

El darrer número del setmanari socialista publica, en capçalera, una crida digna i serena a l'opinió catalana. JUSTÍCIA SOCIAL, després d'una vida més densa que llarga, es troba en moments d'angúnia econòmica. Adverteix, sense jactància, allò que significa en l'ideari del poble català, i acaba demanant col·laboració i subscrició.

Cal que tots els catalans ens sentim al·ludits per la crida i que tots la contestem, sigui públicament, sigui en el clos de les nostres consciències. No pel que significa, ideològicament, JUSTÍCIA SOCIAL, sinó pel que, genèricament, significa el perill de desaparició de l'òrgan d'un sector de la vida política per manca d'ajut.

D'on ve aquest mal? Ens dol de dir-ho, però a Catalunya hi

ha una opinió massa estesa que refereix a petites minories la tasca de realitzar tots els esforços; tenim el temperament poc solidari i ens manca l'habitud de la petita contribució diària a les empreses que ens interessin; la nostra vida té llargs períodes d'inhibició i petites guspires d'activitat. Això ens priva, però, de mostrar-nos exigents amb aquells que suporten la tasca de fer tot sols allò que hauríem de fer tots plegats.

Si s'obrí una enquesta entre els editors dels periòdics polítics de Catalunya, la conclusió seria d'una amargor tremenda. Tots els nominalment afiliats al sector d'opinió que la fulla defensiva es creuen amb dret intangible d'ésser-hi considerats i atesos... Si se'ls complau, no ho agraeixen, perquè ja s'hi creien amb dret; si no se'ls pot complaure, se'n van esbufegant, es donen de baixa—si eren subscritors, que algun cop es descuiden d'ésser-ne—i es converteixen en propagandistes del descrèdit contra el pobre diari.

JUSTÍCIA SOCIAL és l'obra d'una minoria selecta, catalaníssima, que s'ha emprès una tasca que cap partit d'esquerra no havia reeixit a realitzar a Catalunya: situar el proletariat en una posició adequada al seu ideal, però amb una concreta i fèrvida modalitat territorial. No s'ha volgut engròssir el socialisme internacional amb una legió anònima, sinó integrar-lo amb el socialisme català. I aquesta tasca era profundament interessant i urgent a Catalunya, on la classe treballadora, cansada d'explotacions iniquies

—la del ferrouxisme barceloní—, desorientada per campanyes apolítiques i desenganyada per la manca de sentit pràctic dels nacionalistes republicans, es lliurava al marasme. JUSTÍCIA SOCIAL vingué a resoldre abnegadament aquesta urgent necessitat i a situar-se en el camp de la política catalana en una posició austera i clarament definida.

Altrament, la diversitat ideal és necessària en la vida pública. Un poble unànimement va a la mort espiritual per atrofia dels òrgans de control. A mi, home d'esquerra, m'interessa i desitjo una opinió més ençà i altra més enllà de la meua i per això sóc home d'esquerra, que sense punt de referència no podria ésser-ho. I el mateix passa als homes de dreta i als extremistes. Per damunt de tot l'específic es tro-

ba el genèric, i hi ha categories universals, continentals, nacionals i locals que absorbeixen les diferències i imposen solidaritats profundes i permanents.

Per això, per ésser JUSTÍCIA SOCIAL l'òrgan representatiu d'un sector viu, real, digne i austere de Catalunya, el problema de la seva vida es fa interessant per a tots els catalans. El tresor del nostre ideal és massa considerable perquè tinguem l'esbojarrada pretensió de vetllar-lo i garantir-lo, nosaltres tots sols. Fem, doncs, tot el que sigui al nostre abast per a respondre a la crida de l'honorat setmanari socialista. Pensem que quan plega un òrgan d'opinió en la política d'un poble, en l'espai que el cobreix la s'hi extingeix un estel. I, en la ruta dels pobles, la llum, per molta que n'hi hagi, mai no és sobrer.

Entreteniments anarquistes

A Solidaridad Obrera del dimarts de la passada setmana hem trobat un solt que ens ha deixat molt parats.

Sota el títol "A los obreros consumidores de Villanueva y Geltrú", una "Comisión organizadora" fa una crida als obrers consumidors vilanovins en la qual, després de denunciar la cobdícia dels botiguers del poble, els invita a formar part d'una "Comisión de Defensa Económica" que, segons es veu, està a punt de sortir del forn. L'objectiu d'aquesta "Comisión" els nostres lectors el podran veure en aquestes ratlles del solt: "Nosotros, una vez constituida y legalizada la "Comisión de Defensa Económica", organizaremos una tenaz y decidida campaña contra el aumento de las subsistencias, declarando el boicot a los componentes de la sociedad que nos ocupa (una determinada sociedad comercial del poble), y llegando, si fuera preciso, a la compra colectiva de los artículos de primera necesidad por grupos, cuyos ensayos en otras poblaciones y en esta misma han tenido un éxito rotundo."

Les dues frases subratllades d'aquest text ho han estat per nosaltres, car tenim interès que destaquin d'una manera especial. En primer lloc, veiem que aquesta "Comisión" no farà res abans d'es-

tar legalizada; això vol dir que els nostres companys anarquistes ja van trobant gust en les lleis i altres accessoris burocràtics.

En segon lloc, veiem que la finalitat de la "Comisión" és la de gemegar, queixar-se, protestar, boicotejar, sabotejar, i sols com a últim recurs la d'organitzar els seus adherits en grups econòmics per tal d'anar a la compra en comú dels articles de primera necessitat que els són necessaris.

Quina manera tan curiosa tenen d'obrar aquests companys!

Allò que hauria d'ésser el primer pas, és a dir, la compra en comú dels articles, ho deixen en últim terme com esportuguits del treball i la responsabilitat que això els representaria. És molt més fàcil redactar manifestos i protestar a crits.

Però el més bonic del cas és que a Vilanova i Geltrú ja existeix una organització autènticament obrera que té una finalitat d'ordre similar per bé que superior a la de la "Comisión" que ara es pretén crear i que l'està complint amb força èxit d'ençà una colla d'anys. Els components de la "Comisión organizadora" ignoren, segurament, l'existència a Vilanova de la Cooperativa de consum

Moralltats

Home de geni: importa que el teu geni sigui tan ben dissimulat en el teu talent, que hom sigui conduït a atribuir al teu art allò que és degut a la natura.

* * *

Les objeccions neixen sovint d'aquesta senzilla causa que aquells que les fan no han trobat per ells mateixos la idea que ataquen.

* * *

Només cal anomenar Ciència el conjunt de les receptes que reïxen sempre. Tota la resta és literatura.

* * *

Un Fet és allò que es passa de tenir significació.

* * *

El despertar fa als somnis una reputació que no mereixen.

* * *

L'optimisme i el pessimisme només s'oposen en allò que no és.

* * *

Com que la majoria de crims són actes de somnambulisme, la moral hauria de consistir a desvetllar a temps el terrible dormilega.

PAUL VALÉRY

Per la transcripció:
ULISSES

"La Regeneradora", la qual està portant a cap una lluita aferrissada en defensa de la classe obrera contra els botiguers del poble i contra un altre enemic molt més poderós i temible—ignorant també, segons sembla, per la "Comisión organizadora"—l'Economat de la Fàbrica Pirelli, del mateix poble.

No seria més pràctic per a tots plegats, companys anarquistes, que es deixessin estar de "Comisiones de Defensa Económica" i anessin a enfortir els rengles de la Cooperativa ja existent, per tal d'ajudar-la en la seva tasca, de tanta transcendència per als obrers vilanovins, en lloc d'entretenir-vos en assaïes infantils i totalment mancats d'eficàcia social, superats pràcticament pel mateix anarquisme?

LL. A.

Des de temps immemorable la dona, malgrat totes les lloances d'excelsos poetes, els quals a través del temps s'han esforçat a sublimar la seva gràcil figura, elevant-la a la suprema categoria d'àrbitre dels destins de la humanitat, la realitat ha estat sempre una evident contracció d'aquests conceptes, si hem de jutjar per la consideració i el respecte que la dona ens mereix en tots els ordres de la vida.

Per a no barrejar idees i conceptes, em circumscriuré a parlar de la dona com a factor en la producció, perquè entenc que és aquest un camp d'experimentació prou ample per a treure'n nombroses conseqüències, la importància de les quals ha de pesar damunt la consciència de tot home liberal, i servir-li d'estímul per a fer quelcom encaminat a fer desaparèixer aquest règim d'injustícia social en què vivim, en el qual la dona és la que sofreix més, perquè si com a obrera està subjecta al mateix jou capitalista, com a dona és una víctima innocent dels prejudicis de la família i de la societat.

L'increment que ha pres — i que cada dia va en augment — la substitució de l'home per la dona en la indústria i en el comerç, és veritablement alarmant si es té en compte el que

LA DONA EN EL TREBALL

per FRANCESC VILADOMAT

això representa en el seu doble aspecte moral i econòmic.

El progrés en la mecànica i l'adopció de mètodes moderns per a simplificar tota mena de treballs, fent-los més fàcils d'executar, ha permès fer aquest canvi amb gran satisfacció dels patrons, els quals són els únics que hi surten guanyant, fent del treball de la dona una de les més iniquies explotacions.

La perspicàcia dels industrials i comerciants ha sabut descobrir en la dona qualitats especials per a executar gran nombre de treballs amb més rapidesa i perfecció que els homes.

La dona, per natura, és més humil, més dòcil i més adaptable que l'home, i, sobretot, més sofrida i menys exigent; té, per tant, totes les qualitats necessàries i favorables al patró orgullós de la seva autoritat i assedegat de lucre.

La feblesa de la dona en l'ordre físic, i el respecte que hauria de merèixer quan la veiem revestida de la dignitat de mare, no són obstacles que els seus explotadors tinguin en compte per sotmetre-la constantment a treballs excessivament feixucs

que mustiguen ràpidament la seva bellesa i perjudiquen el seu organisme; és precisament aprofitant-se de la seva santa resignació que han generalitzat els treballs a preu fet amb uns preus tan baixos, que en la major part de les indústries, per a treure's una dona quatre o cinc pessetes de jornal, ha de passar vuit o més hores treballant desesperadament fins esgotar les seves forces.

Són nombrosíssimes les indústries en les quals la dona és vilment explotada; només que per anomenar-ne unes quantes, podem citar les indústries del llibre, fabricació de sobres, capses de cartró, joguines, perfumeria, objectes sanitaris, marroquineria, etc., etc.

En les indústries de productes químics, també la dona és un important factor de producció, i no cal dir els estralls que causa aquesta mena de treball en el delicat organisme de la dona, i més si es té en compte que la major part d'aquestes obreres són noietes de tretze a divuit anys. En aquestes indústries hi ha una renovació constant de personal a causa de malalties

ocasionades per l'aspiració de gasos tòxics i polsines verinoses.

En les indústries metallúrgiques com són, fundicions, fàbriques d'envasos metàl·lics, objectes de llautana, material elèctric, trefileries i teixits metàl·lics, fàbriques d'agulles, de botons, i altres objectes estampats, són també en gran nombre les dones que hi treballen, executant freqüentment treballs impropis del seu sexe, pel pesats i perillosos que són, del qual n'és una prova evident el gran nombre de dones accidentades que es veuen en les Mútues d'accidents del treball.

Malgrat d'haver de treballar en aquestes condicions, en la major part de les indústries el jornal de la dona rarament excedeix el tipus de sis pessetes per jornada.

Però encara hi ha més; l'explotació de la dona com a factor de producció té un radi d'acció més extens que el que fins ara hem assenyalat.

La dona, ni dintre de la seva pròpia llar pot veure's lliure de l'explotació burgesa. Tots coneixeu, o almenys en teniu esment, tota una sèrie de treballs que la dona fa a casa. Són les indús-

tries de la confecció, les quals enclouen gran nombre d'especialitats i que, malgrat ésser la base del sosteniment d'una excessiva quantitat d'establiments que es dediquen a la venda d'aquests productes, són un veritable escarni a la misèria, i un afront per als organismes sindicals obrers, en els quals els treballadors, "els homes", hem passat tota la nostra vida barallant-nos amb la discussió de principis i tàctiques, i no hem sabut exigir—ni tan sols ho hem intentat d'una manera formal—la igualtat de condicions en el treball per a aquesta dona que, tantes vegades, en la seva qualitat de mare, filla o esposa, portats per un fals concepte de dignitat, que en el fons no és altra cosa que la vanitat mateixa, ens hem sentit ofesos, i havem respost irats i promptes a qualsevol violència, quan en la nostra presència se l'ha fet objecte de la més petita desconsideració, o només en sorprendre en qualsevol persona estranya una mirada massa impertinent.

Es necessari haver-ho vist de prop per a fer-se càrrec del que són aquestes indústries de la confecció.

Es compten per milers les dones que treballen per a aquests establiments exuberants de luxe i de llum, on tot ho "regalen" i

(Seguirà)

La Cooperació en el futur econòmic de Catalunya

Divendres passat tingué lloc a l'Ateneu Polytechnicum l'anunciada conferència del nostre company Lluís Ardiaca sobre el tema que encapçala aquestes ratlles.

El conferenciant comença per advertir que en tractar de la necessitat i de la possibilitat de substituir el règim econòmic actual per un altre de més eficaç i de més just, cal no deixar-se mai emportar per consideracions simplistes i superficials, filles de les circumstàncies del moment, sinó que és necessari estudiar amb detenció i serenitat els fonaments que d'una manera permanent serveixen de base a qualsevol sistema. Així, davant la depressió econòmica actual, en lloc de fer derivar de les seves terribles conseqüències sobre l'economia popular la fallida del sistema econòmic capitalista, el que procedeix és revisar a fons els principis que el sustenten per tal de decidir si són prou aptes per a assegurar d'una manera estable el benestar de la col·lectivitat, a desgrat de les dificultats que el seu funcionament pugui comportar. Sentats aquests punts, el conferenciant parla del profit, mòbil suprem de l'economia capitalista, i de les crisis. La successió dels períodes de depressió i de prosperitat econòmiques és tan essencial al règim econòmic actual que, si arribés a suprimir-se per establir una estabilitat en les relacions econòmiques, el règim capitalista arribaria a desaparèixer en curt terme de temps, car amb l'estabilitat desapareixeria la possibilitat del profit, mòbil suprem—com s'ha dit—de l'economia capitalista. Mes com sigui que aquesta estabilitat és indispensable per al progrés social de la humanitat, és necessari cercar un altre sistema econòmic que la pugui garantir tot conservant el mínim d'avantatges que ens pot oferir el règim capitalista.

Davant d'aquesta impossibilitat del capitalisme sorgeix l'economia estatal que s'encarrega d'aquelles funcions econòmiques que el sistema capitalista no pot ja complir o compleix d'una manera defectuosa. Mes si l'economia estatal té un marge d'avantatge sobre l'economia capitalista, no pot ésser considerada, ni de bon tros, com una fórmula definitiva, sinó simplement un règim transitori per tal de preservar la col·lectivitat dels efectes nocius del sistema transitori per tal de preservar la col·lectivitat del seu propi compte els organismes necessaris per a prendre de les mans de l'Estat aquelles funcions econòmiques que li són pròpies. Seguidament, el conferenciant al·ludeix el moviment cooperatiu, que amb la seva experiència de noranta anys en totes les branques de l'economia popular, ha donat neixement a una nova doctrina econòmica que avui apareix com la única possible d'introduir d'una manera permanent un principi d'ordre i de justícia en el conjunt de l'economia. Els dos grans principis sobre els quals es basa l'economia cooperativa són la supressió del profit i l'hegemonia del consumidor. Davant el mòbil del profit de l'economia capitalista, l'economia cooperativa proclama un mòbil molt més humà i més fecund que aquell: el de la necessitat organitzada. Contra certes tendències sindicalistes i socialistes, la doctrina cooperativa exigeix l'hegemonia del consumidor en l'ordenament de l'economia col·lectiva, car això no sols representa el reconeixement del gran valor econòmic i jurídic del consumidor, sinó l'establiment d'una economia subjectada a les necessitats del consum i inspirada només en la satisfacció d'un servei.

A continuació el conferenciant fa remarcar la feblesa i la fragmentació de l'economia capitalista catalana i la possibilitat de substituir-la ràpidament per una economia cooperativa, basada en

l'organització de les masses consumidores en potents organismes de distribució, els quals, a llur torn, servirien de suport per a la creació d'empreses industrials i de crèdit. D'aquesta manera —i seguint només l'exemple d'altres països que no presenten les condicions favorables de Catalunya—seria possible modificar profundament, en un curt terme de temps, les directrius actuals de l'economia catalana, orientant-les vers una major perfecció, no sols en l'aspecte social, sinó en l'aspecte material, car no hi ha cap altra fórmula més pròdiga de riqueses que la Cooperació.

El conferenciant estudia seguidament i d'una manera molt breu, car la manca de temps així li ho imposava, els diversos problemes que l'organització cooperativa de l'economia catalana planteja. Es detura en l'aspecte de les relacions entre les cooperatives agrícoles i les de consumidors i exposa la necessi-

tat de crear comitès mixtos per tal d'establir de comú acord, no sols el preu just dels articles i les condicions del proveïment, sinó la política a seguir en la qüestió duanera i en la fixació de les quotes d'exportació. Assenyalava també la conveniència de posar en relació directa les cooperatives agrícoles catalanes amb les cooperatives de consumidors estrangers, i acaba parlant de la cooperació intermunicipal per a l'establiment de serveis públics, és a dir, de la possibilitat que tenen els municipis, com a reserves públiques, s'organitzin cooperativament per a la creació d'empreses comunes per a l'explotació de serveis públics de llum i força, transports, comunicacions, etc., realitzant d'aquesta manera una aportació valuosíssima al conjunt de les activitats cooperatives catalanes que ara tot just s'inicien en una forma ordenada i conscient.

L'orador fou aplaudit.

COMARCALS

MOLINS DE REI

A la "Federació Obrera"

Amb una nombrosa concurrència, el dissabte dia 11 del corrent se celebrà l'anunciat festival artístic-cultural, amb la valuosa col·laboració de la companyia teatral que tan encertadament dirigeix en Figuerola, i de la qual, a més d'altres artistes de reconegut mèrit, formen part l'excellent actor August Barbosa i les exímies primeres actrius Emília Baró i Elvira Jofre.

De la conferència d'en Bertrand de Quintana sols diré que jamai havia sentit una diatriba tan formidable i documentada contra la pesta negra que envaeix tants de pobles. Té un valor incalculable aquesta conferència pel fet que gairebé en tota ella es demostra la falsedat de la religió i la maldat dels que es diuen els seus ministres, emprant, per això, textos dels anomenats llibres sagrats.

Amb paraula eloqüentíssima i amb una enorme profusió de detalls l'orador demostra i explica el perquè de la tènica lluita entre el dogma i la ciència, entre la llum i les tenebres. Dedicava un record als que per defensar i pregonar les noves investigacions de la ciència foren víctimes de la inquisició. Fa una crida al poble perquè desprenent-se de rutines i falses conveniències socials, s'alliberi per sempre més de la tutela del capellà i faci una vida purament laica.

Durant la seva brillant peroració l'orador fou aplaudit moltes vegades, i en acabar el seu parlament escoltà una fervorosa ovació.

De l'obra teatral d'en Pejoan—la qual obtingué una execució impecable, que honora moltíssim la companyia Figuerola—sols diré que té un argument tan interessant, és tan vibrant tota ella, són traçats tan vigorosament els personatges, que acredita el seu autor com a un dels escriptors de més positiu mèrit de Catalunya.

Tota l'obra, des de la primera escena fins al final, és seguida amb creixent interès.

Davant l'entusiasme del públic, en nombroses ocasions s'interrompé breument la representació. L'autor escoltà a cada final d'acte clamoroses ovacions, i, en acabar la representació, davant la insistència del públic, hagué de dirigir a aquest la paraula, donant-li les gràcies per la fervorosa acollida que havia tingut l'obra.

Dintre de poc i per la mateixa companyia, "reprise" de l'obra i també altra conferència a càrrec de l'amic Bertrand de Quintana.

Podem dir sense exagerar que aquesta obra és molt superior per tots conceptes a les que sobre la mateixa matèria han escrit Fola i tants d'altres autors.

MANUEL ROGER

MANRESA

Conferència de Joaquim Xirau.

Reproduïm de *El Dia*, de Manresa: "Tal com estava anunciat, dissabte, a les deu del vespre, Joaquim Xirau, d'Unió Socialista de Catalunya, donà a l'estatge d'Unió Catalanista Republicana la conferència sobre el tema: "Valors humans del Socialisme".

Féu una exposició del que el socialisme entén per llibertat humana, les seves valors i la seva finalitat, la qual no és altra que reglamentar tots els moviments de l'home, a fi que tots els seus actes responguin a garantir l'única llibertat possible: la llibertat de l'esperit, la llibertat de la intel·ligència i

també la llibertat d'exposició de les idees que la consciència i la intel·ligència suggereixin a l'home. Aquesta és, sota el punt de vista socialista, l'única llibertat que hi ha possible.

Diu que la revolució francesa, en decretar els drets de l'home, alliberà aquest de l'esclavatge de la noblesa, de la clerecia i del militarisme, les tres branques que esclavitzaven el poble, i hagueren de sotmetre's al poble obeint les seves ordres. Però amb tot i això encara quedà una cosa externa material que impedí i impedeix encara a l'home ésser lliure: la riquesa. Per això el socialisme vol sotmetre aquesta riquesa i posar-la al servei de la llibertat de l'home, de la llibertat de la Humanitat. Diu que la República espanyola, en enderrocar la monarquia, ens ha alliberat de dues oligarquies que impedièren aquesta llibertat humana que propugna el socialisme: el militarisme i el clericalisme. Però encara queda per enderrocar aquesta força de què us he parlat—diu el conferenciant—. Cal sotmetre la riquesa. Per això el socialisme vol recollir aquesta riquesa perquè serveixi per a garantir a l'home aquesta llibertat. Però això és una tasca molt difícil i delicada. Perquè ens podríem trobar en el cas que, pensant-nos recollir la riquesa, el que vingués a les nostres mans fos la misèria. El socialisme defuig sempre de donar cops de cap endebedades, defuig de la violència i fomenta la seva força en la disciplina. El socialisme no admet cabdills. Per això és precis sotmetre's a aquesta disciplina de cada dia, de cada hora, de cada minut, per a aconseguir aquesta perfecció, la qual és necessària per a captar la riquesa, única valla que avui s'oposa a la llibertat humana.

El parlament de Joaquim Xirau, d'una claredat i profunditat de pensament admirable, fou seguit amb un respectuós silenci pel nombrosíssim públic que s'ha emprès i que, al nostre enten-

Cal felicitar la Directiva de la Secció local d'Unió Socialista de Catalunya per la seva intensa tasca cultural que s'ha emprès i que, al nostre entendre, era molt necessària per a orientar l'opinió sobre temes tan interessants com els que han anat tractant els homes socialistes que han desfilat per la tribuna d'Unió Catalanista Republicana. Les nombroses demandes d'ingrés a la Unió Socialista, d'homes afins a aquesta ideologia, són una prova palesa de la necessitat que hi havia a Manresa de fundar una secció de la Unió Socialista de Catalunya, la qual difongués els seus ideals. Proven també l'encert dels seus dirigents, als quals cal felicitar efusivament."

Sobre l'afer Alomar

Un diari de Madrid, entre els càrrecs acumulats contra Gabriel Alomar, ha dit que aquest fou separat de la Unió Socialista de Catalunya per haver-se negat a satisfer les quotes que com afiliat li corresponien.

En honor a la veritat, i lleialment, hem de manifestar que el ciutadà Gabriel Alomar fou separat de la Unió Socialista de Catalunya per discrepàncies fonamentals en l'interpretació i execució dels deures estatutaris generals i disciplinaris.

L'ESTAMPA

IMPRESA

TREBALLS DE LUXE

Aribau, 75 - Tel. 71862

BARCELONA

Els Parlamentaris Catalans

Durant la tercera setmana de juny, ultra els que ocupen alts càrrecs polítics, foren presents a Madrid els següents diputats dels partits catalans:

U. S. C.: Campalans, Serra i Moret, Josep Xirau.

Esquerra: Aiguader, Aragay, Bellí, Bordas, Companys, Dençàs, Gassol, Grau, Layret, Lluhi, Loperena, Palet, Puig i Ferrer, Palacín, Riera, Santaló, Sbert, Selvas, Tarradellas, Torres, Ventosa, Antoni Xirau.

P. R. C.: Nicolau d'Olwer, Esteve.

Lliga: Abadal, Estelrich, Rahola.

Independents: Carrasco, Comorinas, Dolcet, Suñol.

Per error de composició—que ens dol vivament—en la llista de la setmana darrera deixà de figurar-hi el nom del senyor Gassol.

Ens plau de fer constar que en la generalitat de les sessions consagrades a l'Estatut s'ha remarcat l'assistència de gairebé tots els diputats de Catalunya pertanyents als partits d'organització general espanyola, com són ara el company Ruiz Lecina i els senyors Estalella, Simó, Puig d'Asprer, Ayats, i altres.

Unió Socialista de Catalunya

Mitjings i Conferències

AVUI

Conferència de Joan Comorera a la Secció de Manresa, a les deu del vespre. Tema: "Vella i nova espiritualitat".

Conferència de Rafael Campalans a la Secció dels Districtes V i VI, a les deu del vespre.

Conferència d'Elionor Serrano a Mollerusa, a les nou del vespre.

Conferència d'Estanislau Ruiz a la Secció del Districte VIII, Montseny, 35, principal, a les deu del vespre. Tema: "La intervenció de la dona en la política".

DEMA

Conferència de Joan Comorera a Sampedor, a les onze del matí. Tema: "El socialisme a Catalunya".

Miting inaugural de la Secció de Martó, a les onze del matí. Oradors: Joan Rovira, Àngela Graupera, Josep Xirau, M. Serra i Moret.

Conferència de Joan Comorera a Sant Fruitós, a les quatre de la tarda.

Conferència d'Elionor Serrano a la Secció de Lleida, a les onze del matí. Tema: "La dona en la política".

Francesc Trabal: "Era una dona com les altres".—Edicions Proa; Biblioteca "A tot vent", vol. 44.—Badalona, 1932.

Una història quotidiana, grisa, narrada amb tota la força de la simplicitat. La novel·la d'Erèmia, una dona com les altres. I, encara, com diu l'autor, no és sinó "un temps d'obra"; quan, morta la protagonista, s'insinua la probabilitat que la mort ha estat deguda a quelcom que s'escapa de la normalitat, el llibre s'acaba. Francesc Trabal només ha volgut mostrar-nos l'ànima d'una dona com les altres.

Es la senzillesa el que dona relleu a la novel·la, el que la fa suggestiva; d'aquesta senzillesa en deriva tot el seu valor. Valor sòlid; els passatges un poc lents i la confusió que de tard en tard apareix, no tenen cap importància. En una paraula, *Era una dona com les altres* és una novel·la que captiva precisament perquè no passa res, perquè parla directament a l'esperit.

J. R. i T.

Secció del Districte VIII

La Comissió Excursionista de la Secció del Districte VIII de la U. S. C. ha inaugurat una caseta de bany a la platja de Montgat, la qual posa a la disposició de tots els afiliats del Partit, tots els diumenges des de les sis del matí.

TIP. CATALANA - Vich, 16 Tel. 78783 - Barcelona

Subscripció permanent pro JUSTÍCIA SOCIAL

Donatius

SUMA ANTERIOR.	1.404'25 Ptes.
E. Saleta, de Badalona.	5
Josep Casas.	0'50
X. X.	25
Lisini Andreu.	2
Torrotja, del Priorat.	30
J. Torroja.	25
Rochdale.	50

Total. . . . . 1.541'75 Ptes

Correu administratiu

Baldomer Ramon, de Figueres.	46 Ptes.
Joan Jané, de Sabadell, gir.	8
Francesc Missé, de Sant Celoni.	27